

actueel

20
jaar

Vlaamse Ouderenraad

- 3 20 jaar timmeren aan inspraak van ouderen
- 4 20 jaar Vlaamse Ouderenraad door de ogen van *believer* van het eerste uur Mieke Vogels
- 8 Nieuw advies stimuleert inspraak en participatie van bewoners in woonzorgcentra
- 11 Hoe verankeren steden en gemeenten inspraak van ouderen in het meerjarenplan?
- 14 Campagne 'Kijk eens onder de schil' maakt geestelijke gezondheid van ouderen bespreekbaar
- 18 Waarom de Vlaamse Ouderenraad een campagne start over nabije en kwaliteitsvolle dienstverlening
- 21 Onze nieuwe vorming stoomt ouderenraden klaar voor morgen
- 24 Leeftijdscriminatie op de arbeidsmarkt
- 28 De eerste klimaatarts van Vlaanderen zet oudere generaties hoog op de prioriteitenlijst
- 32 De foute rekensom: waarom ouderen geen last zijn, maar een troef

De Vlaamse Ouderenraad is het advies- en inspraakorgaan van ouderen bij de Vlaamse regering.

Actueel is het informatieblad van de Vlaamse Ouderenraad.

20 jaar timmeren aan inspraak van ouderen, van de Dorpsstraat tot de Wetstraat

Marijke Dheedene

Directeur

“*Inspraak is geen luxe, geen gunst, maar een fundamenteel recht.*”

Dit jaar viert de Vlaamse Ouderenraad zijn twintigste verjaardag. Twintig jaar van luisteren, verbinden en adviseren. Doel? Een beleid dat ouderen niet alleen aanbelangt, maar ook betreft. Als advies- en inspraakorgaan van ouderen bij de Vlaamse regering, en als overlegplatform van organisaties van en voor ouderen, zetten we ons steeds in voor een sterk ouderenbeleid – over alle beleidsdomeinen heen.

Want hoewel ouderen op talloze manieren bijdragen aan onze samenleving – als mantelzorgers, vrijwilligers, experts, ... – blijft hun stem nog te vaak onderbelicht. Ook nu nog, 20 jaar later. Ouderen worden nog te vaak gezien als kwetsbaar, zorgbehoevend en passief. Of als maatschappelijke kost. Maar ouderen blijven actief bijdragen – met kennis, inzet en betrokkenheid.

Het is hoog tijd om afscheid te nemen van achterhaalde stereotypes. Ouderen zijn geen onbetaalbare last, maar een onmisbare generatie. Hun ervaring, hun betrokkenheid en hun stem verdienen een vaste plaats in alle Vlaamse beleidsdomeinen, in het lokaal beleid, op de werkvloer en in woonzorgcentra. Van de Dorpsstraat tot de Wetstraat.

In deze jubileumeditie van Actueel staat het thema inspraak net daarom centraal. Want inspraak is geen luxe, geen gunst, maar een fundamenteel recht. Toch merken we dat inspraak nog te vaak een vaag concept blijft. Zo worden lokale ouderenraden onvoldoende betrokken bij meerjarenplannen, en is participatie in woonzorgcentra niet overal even vanzelfsprekend. Bovendien hanteren Vlaamse beleidsmakers nog al te vaak negatieve beeldvorming als het over ouderen gaat.

We lichten in deze editie toe hoe het wél kan. Want we zijn er nog niet. De Vlaamse Ouderenraad blijft ijveren voor structurele verankering van inspraak en participatie, op elk niveau. We willen inspireren én verandering initiëren om de stem van ouderen te verzilveren, en dat nog minstens voor de komende 20 jaar.

20 jaar Vlaamse Ouderenraad door de ogen van *believer* van het eerste uur Mieke Vogels

"Ik heb mee het zaadje mogen planten en intussen is dat een heel mooie boom geworden"

De Vlaamse Ouderenraad viert z'n twintigjarig bestaan. Een mijlpaal. En dat vraagt om een *specialleke*. Wij zochten **Mieke Vogels** op, één van de politieke grondleggers van onze organisatie. Vandaag volgt en steunt ze ons nog steeds en neemt ze zelf een actief engagement op binnen de Vlaamse Ouderenraad. We spraken af voor een gezellige babbel, een terugblik en een blik op de toekomst.

Tekst: M.D. & V.Q.

- ◆ Mieke Vogels
- ◆ 20 april 1954
- ◆ Voormalig Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking
- ◆ Voorzitter van GroenPlus

Hoe heb jij het OOK, de voorloper van de Vlaamse Ouderenraad, leren kennen?

"Ik had al contacten met enkele ouderenverenigingen in de jaren tachtig. Maar toen ik in 1985 verkozen werd in de Kamer Van Volksvertegenwoordigers, verdwenen die verenigingen een beetje van mijn radar. Mijn focus lag toen elders. Tot ik in 1999 minister van Welzijn, Gezondheid en Gezin werd. Het Ouderen Overleg Komitee (OOK), dat toen zo'n zes jaar bestond, kwam onder mijn aandacht omdat het uit diverse ouderenverenigingen bestond en duidelijk de kaart van het pluralisme trok: ze brachten ouderen samen, over de kleuren van organisaties heen. Mijn interesse was gewekt, want ik was erg geboeid door principes zoals basisdemocratie."

"De eerste vraag die de leden van het OOK me stelden, was of ze een eigen secretariaat konden krijgen. Ze wilden namelijk hun werking verder uitbouwen en professionaliseren. Je moet weten dat het secretariaat van het OOK die tijd beurtelings een plek had bij één van de lidorganisaties. Een mooie gedachte, maar dat zorgde voor heel wat praktische en logistieke uitdagingen. Bovendien bleef het zo een vrijblijvend overleg tussen de ouderenverenigingen. Een eigen secretariaat zou de werking vergemakkelijken, duurzaam kunnen maken en voor échte beleidsimpact kunnen zorgen. Op 1 december 2001 hebben we dat kunnen verwezenlijken. We maakten subsidies vrij en het OOK kon starten met een onafhankelijk secretariaat in de Koningsstraat in Brussel."

Dus er was een locatie voor het OOK. Maar er was nog geen Vlaams beleid rond ouderenparticipatie op dat moment?

"Inderdaad. Dat was een ander cruciaal element: de structurele inbedding van ouderenparticipatie in het Vlaams beleid. Er stonden wel zaken op papier, maar er kwam nooit boter bij de vis. Ik wilde inspraak van ouderen écht gaan

verankeren. En in mijn ogen kon je dat enkel maar doen via een decreet. Maar gemakkelijk is dat niet geweest, want het heeft tot 2004 geduurd voor het 'Decreet houdende de stimulering van een inclusief Vlaams ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen' van de grond kwam."

"Enkele politieke partijen waren van mening dat er geen apart decreet voor ouderenparticipatie nodig was, maar dat dat inclusief aangepakt moest worden. Uiteraard begreep ik dat, maar dat gaat alleen zo in een ideale wereld. Tot de tijd dat ouderen niet als volwaardige partner in het beleid gezien worden, is er een apart decreet nodig. Samen met enkele partijen hebben we jaren aan het decreet getimmerd."

Wat stond er in dat decreet?

"Daar stond in dat er een Vlaamse Ouderenraad moest komen die de algemene opdracht had om, zowel op eigen initiatief als op verzoek van de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement, advies uit te brengen over alles wat ouderen aanbelangt. Zoals vandaag ook nog het geval is. Cruciaal was dat daarbij steeds rekening werd gehouden met de noden en verwachtingen van ouderen zelf."

"Er stonden wel zaken op papier, maar er kwam nooit boter bij de vis. Ik wilde inspraak van ouderen écht gaan verankeren."

"Je mag dat effect niet onderschatten. Plots werd bepaald dat de leden van de Vlaamse Regering bij alle belangrijke dossiers rond ouderenbeleid advies moeten vragen aan een Vlaamse Ouderenraad. Men kon dus niet naast de die organisatie kijken en de raad zou een vaste gesprekspartner in het Vlaamse beleid worden. Daarnaast werd bepaald dat er een Vlaams

ouderenbeleidsplan moest komen en een coördinerend minister. Ook dat lezen we nog steeds in de huidige versie van het decreet."

"In die eerste versie van het decreet werd bovendien veel aandacht geschonken aan het lokale ouderenbeleid. Maar in 2012 werd het decreet herbekeken. De ambities rond dat niveau zijn sindsdien helaas minder ambitieus benoemd."

"Je mag dat effect niet onderschatten. Plots werd bepaald dat de leden van de Vlaamse Regering bij alle belangrijke dossiers rond ouderenbeleid advies moeten vragen aan een Vlaamse Ouderenraad."

Uiteindelijk kwam het decreet er wanneer je geen minister van Welzijn, Gezondheid en Gezin meer was. Heb je daar spijt van?

"Dat is het lot van politiek en van politici. Zo gaat dat nu eenmaal. Natuurlijk is het spijtig dat ik zelf die kers niet op de taart heb kunnen zetten, maar het belangrijkste is dat het decreet er was. Ik heb mee het zaadje mogen planten en intussen is dat een heel mooie boom geworden."

Van zodra het decreet er was, werd er zo'n Vlaamse Ouderenraad gezocht die het officieel inspraakorgaan van ouderen voor de Vlaamse regering zou worden. Was het al snel duidelijk dat dat het OOK zou worden?

"Inderdaad. In navolging van dat eerste decreet, kwam er in 2005 het 'Decreet houdende de aanstelling en de subsidiëring van de Vlaamse Ouderenraad'. Er moest dus een vereniging erkend worden als Vlaamse Ouderenraad. En de meeste

ouderenorganisaties zaten al in het OOK, dus daar konden we niet naast kijken. Het was eigenlijk een evidente keuze. Dus op 2 september 2005 werd het OOK officieel erkend als Vlaamse Ouderenraad."

Hoe werd er in die periode naar ouderen gekeken?

"Ik heb het gevoel dat toen de idee ontstaan is dat we ouderen vooral als een probleem moeten beschouwen. Er waren bijvoorbeeld studies over hoeveel de pensioenen ons in de toekomst gingen kosten, waardoor men concludeerde dat er te veel ouderen waren. Woorden zoals 'zorginfarct' werden toen voor het eerste in de mond genomen."

Zou je kunnen stellen dat de beeldvorming over ouderen maar weinig veranderd is de dag van vandaag?

"Klopt. Die teneur is er vandaag, twintig jaar later, helaas nog steeds. In onze maatschappij lijkt je enkel maar mee te tellen als je actief meedraait op

de arbeidsmarkt. En dat sterkt mij in het idee dat we meer dan ooit de stem van ouderen moeten laten horen. We moeten tonen dat ouderen heel wat diverse en actieve rollen opnemen in onze maatschappij. En wat dat betreft is de Vlaamse Ouderenraad zeker nog niet onmisbaar. Er is nog steeds veel werk aan de winkel."

“Wat mij betreft mogen er nog meer intergenerationale initiatieven komen! Die zorgen voor meer verbinding in onze samenleving.”

"Ik geef vaak het voorbeeld dat we met z'n allen eens twee weken zouden moeten gaan staken, de 65-plussers. Ga maar na wat er dan

allemaal wegvalt in onze samenleving: kleinkinderen worden niet meer van school opgehaald, er zijn geen rondleidingen meer in musea, geen mantelzorgers, geen vrijwilligers in sportclubs of verenigingen en noem maar op."

Hoe lossen we dat op?

"De Vlaamse Ouderenraad verzet daar heel wat werk. De gezamenlijke brief samen met de Vlaamse Jeugdraad vind ik bijvoorbeeld een heel sterk initiatief. Op die manier benoemen we samen dat jongeren en ouderen vaak heel gelijkaardige uitdagingen hebben en vaak op dezelfde drempels botsen. Die moeten we samen aanpakken. Wat mij betreft mogen er nog meer intergenerationale initiatieven komen! Die zorgen voor meer verbinding in onze samenleving."

"De Vlaamse Ouderenraad is bovendien heel sterk in het zélf naar ouderen toe stappen. Jullie gaan actief op zoek naar hun verhalen en signalen. Via de verschillende

11 belangrijke gebeurtenissen tijdens 20 jaar Vlaamse Ouderenraad

JULI 2008

De Vlaamse Ouderenraad verhuist van de Koningsstraat naar een kantoor in de **Koloniënstraat** in Brussel.

JULI 2015

Vlaamse Ouderenraad - Lokaal wordt geboren en erkend als partnerorganisatie van de Vlaamse Overheid om de lokale ouderenbeleidsparticipatie verder uit te bouwen.

2 SEPTEMBER 2005

Het OOK wordt door toenmalig minister Inge Vervotte **formeel erkend als Vlaamse Ouderenraad**. Haar voorloper, minister Mieke Vogels, plaveide hiervoor de weg. De organisatie krijgt een officiële adviesrol. **Goddie De Smet** wordt de eerste voorzitter.

DECEMBER 2009

De Vlaamse Ouderenraad krijgt een nieuwe voorzitter: **Jul Geeroms**.

28 JANUARI 2016

Viering van **tien jaar Vlaamse Ouderenraad** met het ondertekenen van een nieuwe beheersovereenkomst door toenmalig minister Jo Vandeurzen.

ouderenorganisaties, maar ook door de lokale ouderenraden te ondersteunen. Dat zorgt ervoor dat jullie een brede blik hebben en de vinger aan de pols houden. Jullie weten heel goed wat er allemaal speelt bij ouderen, ondanks hun grote diversiteit.”

“Uiteraard heeft jullie organisatie niet alles in de hand. Wat de media over ouderen schrijft, bijvoorbeeld, kunnen jullie niet allemaal controleren. Maar het recente advies over beeldvorming van ouderen, biedt voor de overheid en voor de media heel wat stof tot nadenken.”

“Ik zou durven zeggen dat de Vlaamse Ouderenraad echt ogen kan doen openen op diverse niveaus.

Welke thema's moeten we in de toekomst nog meer vastpakken?

“Ik hoor dat nabije en kwaliteitsvolle dienstverlening het onderwerp is van de nieuwe sensibiliseringscampagne. Dat juich ik enorm toe. Iedereen heeft daar recht op, maar dat is niet altijd en overal gegarandeerd. Waar kan je tegenwoordig nog een babbeltje slaan met een medewerker? Of hulp krijgen als er weer eens een nieuwe

digitale toepassing ontstaat? Ik ben dus heel benieuwd naar die campagne.”

“Ik merk bovendien dat er in mijn omgeving veel mensen zich zorgen maken over wie er voor hen gaat zorgen, als ze zorgnoden krijgen. Het begrip 'vermaatschappelijking van de zorg' wordt vaak in de mond genomen, maar zoals ik daarstraks zei, wordt mantelzorg vaak als minderwaardig gezien ten opzichte van betaalde zorg. Daar moet iets aan veranderen, want we lopen het risico dat zorg elitair wordt.”

“Blijf vooral veel samenwerkingen met partners opzetten. Niet enkel met gekende organisaties, maar blijf ook over het muurtje kijken. Samen staan jullie sterk.”

Zou je het vandaag opnieuw doen, de oprichting van een Vlaamse Ouderenraad ondersteunen?

“Absoluut! Jullie zijn meer dan ooit nodig. Ik zou durven zeggen dat de Vlaamse Ouderenraad echt ogen kan doen openen op diverse niveaus. Alle thema's waarrond jullie werken, brengen van de Dorpsstraat tot de Wetstraat iets in beweging. De verbindingen die jullie opzoeken tussen thema's, dat is bewonderenswaardig en dat is ook waar het voor mij initieel om moest draaien: een brede blik op ouderen, ondanks hun leeftijd of hun achtergrond.”

VOORJAAR 2023

JUNI 2017

De Vlaamse Ouderenraad verhuist naar een groter kantoor in de **Broekstraat** in Brussel.

Toenmalig minsiter Hilde Crevits geeft ons de extra opdracht om de **kwaliteit in woonzorgcentra** te bevragen bij bewoners. We schakelen hiervoor honderden vrijwilligers in.

JANUARI 2025

Magda De Meyer volgt Jul Geeroms op als nieuwe voorzitter van de Vlaamse Ouderenraad.

JANUARI 2022

Toenmalig minister Wouter Beke geeft ons de extra opdracht om de werking van de **Regionale Platformen Ouderenbeleidsparticipatie (RPO)** en de **Interregionale Stuurgroepen (ISO)** te ondersteunen. Zo krijgen we nog meer voeling met wat er lokaal leeft bij ouderen.

JULI 2023

De Vlaamse Ouderenraad verhuist naar een nóg groter kantoor, in de **Prinsenstraat** in Brussel. Onze huidige locatie.

2 SEPTEMBER 2025

De Vlaamse Ouderenraad viert z'n **20-jarig bestaan**. Het feest vindt al eerder plaats, in juni 2025 in het Vlaams Parlement.

Mee denken én doen

Nieuw advies stimuleert inspraak en participatie van bewoners in woonzorgcentra

Een nieuwe voordeur verandert niet plots wie je bent of wat je graag doet

Goeie, straffe koffie. Opstaan wanneer je zelf wilt. Een fietstocht naar (on)bekende plekken. Lid worden van een ouderenvereniging. Bingewatchen tot je ogen dichtvallen. Je mening geven in de bewonersraad. Zelf bepalen wie je op je kamer wilt.

Heel wat woonzorgcentra zijn ervan overtuigd dat bewoners al die zaken zelf moeten kunnen bepalen, maar dat is nog niet overal en altijd het geval. Daarom publiceert de Vlaamse Ouderenraad een nieuw advies met aanbevelingen. Voor het advies legden we ons oor te luister bij woonzorgcentra. En ook nu het advies klaar is, reikt de Vlaamse Ouderenraad hen de hand. We willen samen met alle betrokken partners aan de slag gaan. Hoe we dat doen, lees je in dit artikel.

Tekst: S.H. & V.Q.

Bang dat je mening er niet toe doet

Als je naar een woonzorgcentrum verhuist, wil je het leven blijven leiden zoals je dat gewoon bent. Een nieuwe voordeur verandert niet plots wie je bent of wat je graag doet. Toch leeft vaak nog het beeld dat een verhuis naar een woonzorgcentrum ervoor zorgt dat je je autonomie verliest, je geen inspraak meer hebt of dat je mening er niet toe doet.

De coronacrisis heeft dat beeld nog versterkt bij veel mensen. De mening van bewoners leek er niet meer toe te doen. Er werden allerlei regels en beperkingen opgelegd in woonzorgcentra, zonder te luisteren naar waar bewoners nood aan hadden. De Vlaamse Ouderenraad schreef daarom in 2020 al een advies met een duidelijk appél aan overheden en voorzieningen om garanties te bieden aan ouderen, ook in crisistijden.

Een bevraging van de Koning Boudewijnstichting bij 60-plussers gaf dezelfde teneur: het woonzorgcentrum wordt geassocieerd met verlies van autonomie en beperkte inspraak. In 2024 gaf de campagne 'Bepaal je eigen verhaal' van de Vlaamse Ouderenraad soortgelijke resultaten: bijna de helft van de deelnemers vreesde geen regie meer te hebben over het eigen leven en geen eigen keuzes te kunnen maken na een verhuis naar het woonzorgcentrum.

“ De Vlaamse Ouderenraad wil dat inspraak en participatie vanzelfsprekende, fundamentele onderdelen van het dagelijkse leven in alle woonzorgcentra worden.

Bovendien geven mensen die in een woonzorgcentrum wonen duidelijk aan dat ze hun mening willen blijven geven. In onze kwaliteitsbevraging bij bewoners van woonzorgcentra, die liep in 2024-2025, gaf 85% van de bevraagde bewoners aan 'dagelijks kunnen kiezen' belangrijk te vinden.

Diversiteit onder woonzorgcentra én bewoners

Staat elk woonzorgcentrum al even ver in het respecteren van inspraak en participatie van bewoners? Nee, er heerst een grote verscheidenheid in hoe woonzorgcentra dat aanpakken. Er zijn al wat goede voorbeelden, maar tegelijk is er zeker nog werk aan de winkel. Want, de Vlaamse Ouderenraad wil dat inspraak en participatie vanzelfsprekende, fundamentele onderdelen van het dagelijkse leven in alle woonzorgcentra worden. Wel moeten we er rekening mee houden dat niet alle bewoners of familieleden actief mee het verschil willen maken of willen meedenken. We moeten respect hebben voor de mate waarin mensen willen participeren.

 "Ik lees 's morgens graag op mijn gemak de krant op mijn kamer. 'Wat is dat hier voor een troep!' zei de verzorgster en ze begon al mijn spulletjes te verplaatsen. Wat heeft zij daar nu over te vinden, dacht ik toen, dit is toch 'mijn' huis!"
– LISETTE, 89 JAAR

 "Zetelen in een werkgroep? Nee, dat is niets voor mij. Ik moest thuis al alles beslissen, hier wil ik dit liever niet. Ik kom hier om te rusten."
– JEANETTE, 101 JAAR

Aanbevelingen aan verschillende niveaus

In ons advies doen we aanbevelingen aan de verschillende niveaus die impact hebben op inspraak en participatie in woonzorgcentra: de Vlaamse overheid, de koepels van woonzorgcentra en de woonzorgcentra zelf.

Vlaamse overheid

Inspraak en participatie begint vanuit het mensenrecht dat iedereen het recht heeft om deel te nemen aan de samenleving en invloed uit te oefenen op beslissingen die hem of haar aangaan. Dat geldt dus ook voor bewoners van woonzorgcentra. Zij moeten erkend worden als volwaardige burgers met rechten, ambities, voorkeuren en een stem die telt. Niet als een persoon waarvoor gezorgd moet worden. Regels moeten daaruit vertrekken.

Daarom roepen we de Vlaamse overheid op om inspraak en participatie te verankeren in het woonzorgbeleid. En dat via via duidelijke verwachtingen en toetsbare kwaliteitscriteria.

Daar is een ommekeer voor nodig: de medische kijk, die zeer aanwezig was in het ouderenzorgbeleid, moet veranderen. We moeten streven naar een regelgeving die wonen, leven en zorg centraal stelt. Die omkering moet oprecht zijn en moet uitgedragen worden door iedere betrokkene. Er moet structurele en gemeentelijke interesse zijn in de mening van bewoners. Schijnparticipatie heeft geen plaats in dat verhaal.

Bovendien vragen we dat de ervaringen van bewoners systematisch in kaart worden gebracht. De bevraging die de Vlaamse Ouderenraad en het Vlaamse Instituut voor Kwaliteit van Zorg in opdracht van de Vlaamse overheid organiseerden in 2024-2025, is voor ons een uniek en waardevol beleidsinstrument om inspraak en participatie structureel op te volgen.

Een andere aanbeveling naar Vlaanderen toe, is de oprichting van een formeel en structureel participatie-orgaan, waarbij ouderen(organisaties) inspraak krijgen in beleidsbeslissingen die te maken hebben met het wonen en leven in Vlaamse woonzorgcentra. De leden ervan kunnen bijvoorbeeld adviezen formuleren over thema's zoals dagprijzen of Zorginspectie.

Koepels van woonzorgcentra

De overheid kan rekenen op koepelorganisaties die voorzieningen ondersteunen, inspireren en goede praktijken helpen verspreiden. Het zijn de koepels die de noden en uitdagingen van woonzorgcentra het best kennen en een sleutelrol spelen om inspraak en participatie op een duurzame manier te verankeren in woonzorgcentra. In ons advies doen we dan ook enkele aanbevelingen voor dit niveau.

Zo vragen we de koepels om lerende netwerken met een focus op inspraak en participatie op te richten, waar woonzorgcentra van elkaar kunnen leren. Idealiter is hierbij vorming en begeleiding aan gekoppeld, zodat verduurzaming mogelijk is.

 Mensenrechten zijn geen abstracte principes, maar vormen de basis van het dagelijks leven in het woonzorgcentrum.

Er moet ook meer aandacht zijn voor de ervaringen van bewoners en hun familieleden. Koepels kunnen hen inschakelen bij vormingen voor medewerkers, bijvoorbeeld door hen de kans te geven om te vertellen over de participatieve werking in hun woonzorgcentrum.

Woonzorgcentra

Mensenrechten zijn geen abstracte principes, maar vormen de basis van het dagelijks leven in het woonzorgcentrum. Het is de leefwereld van bewoners, medewerkers, vrijwilligers en familieleden. Dit is het niveau waar het recht op inspraak en participatie dagelijks zichtbaar, concreet en voelbaar moeten zijn. Waar bewoners hun stem laten horen, zich kunnen ontwikkelen en actief kunnen deelnemen. Zowel op het vlak van hun persoonlijke situatie en activiteiten, als over het reilen en zeilen in het woonzorgcentrum. In ons advies doen we daarom ook aanbevelingen voor de huizen zelf.

“We pleiten onder andere voor de toevoeging van een onafhankelijk, vrijwillig ombudspersoon aan de gebruikersraad, bijvoorbeeld een lid van de lokale ouderenraad.”

We pleiten onder andere voor de toevoeging van een onafhankelijk, vrijwillig ombudspersoon aan de gebruikersraad, bijvoorbeeld een lid van de lokale ouderenraad. De ombudspersoon kan bijvoorbeeld bemiddelen wanneer een bewoner een klacht heeft, maar hij of zij kan ook de brug maken tussen het woonzorgcentrum en de ouderenraad.

 “Ik vind het fijn om het woonzorgcentrum te vertegenwoordigen en een positievere beeld te creëren binnen de ouderenraad over woonzorgcentra. Het is belangrijk om de problemen van de bewoners die het zelf niet meer kunnen aan te kaarten. Vroeger ging ik zelf met mijn elektrische rolstoel ter plaatse, maar door mijn achteruitgang in zicht, ben ik nu afhankelijk van een vrijwilliger om me met de rolstoelfiets te brengen. Gelukkig gaat de ouderenraad vaak door in ons WZC, wat het makkelijker maakt om erbij te zijn.”
– JEF, 89 JAAR

Zo zorgt een woonzorgcentrum er mee voor dat de gebruikersraad écht het verschil kan maken. Geen verplicht nummertje, maar een belangrijke plek om het te hebben over zaken zoals beleidsbeslissingen, eventuele klachten of ideeën of nieuwe afspraken. En waarom geen bewoners als jurylid tijdens selectiegesprekken voor nieuw personeel?

Door de feedback van bewoners en familieleden écht te gebruiken, creëer je meer gedragenheid. Personen met dementie kunnen ook actief betrokken worden bij beslissingen, bijvoorbeeld via visuele ondersteuning, pictogrammen of observatiemethodieken.

Bovendien zien we de buurt als een belangrijke schakel van die participatieve werking. Woonzorgcentra kunnen hun deuren openzetten en organisaties zoals lokale verenigingen en de lokale ouderenraad contacteren. Misschien kunnen zij wel een ruimte in het woonzorgcentrum als vergaderzaal gebruiken? Of activiteiten organiseren? Om die verbindingen te zoeken en te onderhouden, kan er een buurtreferent aangeduid worden. En een niet te vergeten partner, is bovendien het lokaal bestuur.

 “De agendapunten van de gebruikersraad zijn erg gevarieerd. We geven informatie over de start van de psycholoog, de nieuwe teamcoach, de kwaliteitsmeting van wonen en leven, de nieuwe wetgeving rond rookvrije ruimtes en over de nieuwe schepen van ouderenzorg en seniorenbeleid. We polsen hierbij naar de verwachtingen van de bewoners en luisteren naar hun eventuele bezorgdheden en vragen.”
– JENS FIERS, TEAMCOACH WONEN EN LEVEN
DE VIJVERS GENT

 “Ik was onlangs bij het sollicitatiegesprek van een nieuwe zorgkundige. Ik stelde mezelf de vraag of ik door deze persoon verzorgd zou willen worden. Ik vind het enorm fijn dat mijn gevoel als bewoner meegenomen wordt bij de aanwerving van personeel. Het is op deze manier ook meteen duidelijk voor de sollicitant dat de bewoner hier centraal staat.”
– GODELIEVE, 91 JAAR

 “In de ochtendzorg wordt gewerkt met foto's van medewerkers: bewoners geven feedback over hun ervaring met die persoon. Ik stond versteld over hoe goed bewoners met dementie hun ervaring konden delen op deze manier.”
– KAREN JANSSENS, KWALITEITSCOÖRDINATOR
SINT-JOZEF PELT

Meer informatie

Lees ons volledige advies op www.vlaamse-ouderenraad.be.

Hoe verankeren steden en gemeenten inspraak van ouderen in het meerjarenplan?

Tekst: K.D., N.D., T.G., L.M., & A.V. | Foto: Lien Arits

Elke stad of gemeente werkt met een meerjarenplan. Dat is tijdens de beleidsperiode hét kompas voor het lokale beleid en de financiën. Het plan bepaalt welke richting het bestuur uitgaat én hoe het beschikbare budget wordt ingezet. Burgerparticipatie is daarbij van groot belang. Inwoners weten namelijk als de beste wat goed en minder goed gaat in hun gemeente. Maar hun betrokkenheid is nog niet overal vanzelfsprekend. De Vlaamse Ouderenraad pleit voor meer structurele participatie van ouderen.

In dit artikel gaan we dieper in over de rol van lokale ouderenraden bij de opmaak van het meerjarenplan. We spraken ook vier steden en gemeenten die daarvan overtuigd zijn en inspiratie kunnen bieden voor anderen.

Wat is een meerjarenplan?

Een meerjarenplan is een document waarin een lokaal bestuur vastlegt wat ze in de komende jaren willen bereiken. Het bevat beleidsdoelstellingen over allerlei thema's, zoals mobiliteit, duurzaamheid, jeugd- en ouderenwerking, zorg en infrastructuur.

Om die doelen waar te maken, worden concrete stappen, acties en projecten gepland. Daarnaast is er een financiële planning, waarin staat hoeveel geld er beschikbaar is, waar het vandaan komt, en hoe het zal worden uitgegeven of geïnvesteerd. In het plan staan bovendien indicatoren die helpen om te controleren of de doelstellingen echt gehaald worden.

Het opstellen van een meerjarenplan is geen vrijblijvende oefening. Volgens het Decreet Lokaal Bestuur moet elk bestuur een plan voorleggen. Het garandeert vier belangrijke zaken: transparantie over middelen en keuzes, verantwoording over beslissingen, efficiëntie en sturing voor de komende jaren.

Ouderen betrekken zorgt voor een gedragen beleid

Participatie is onmisbaar bij het opmaken van een meerjarenplan. Alle inwoners hebben waardevolle inzichten in wat er leeft in hun gemeente en welke noden prioritair zijn. Door hen actief te betrekken, krijgen beleidsmakers niet alleen een beter zicht op hoe het beleid de levenskwaliteit kan versterken, maar groeit ook het draagvlak voor de uiteindelijke keuzes.

Ouderenraden spelen hierbij een sleutelrol. Ze stellen zelf geen meerjarenplan op, maar laten wel weten wat ze belangrijk vinden, bijvoorbeeld via een memorandum waarin aanbevelingen staan.

Maar er zijn ook heel wat andere participatievormen. Sommige gemeenten betrekken ouderen bij hun meerjarenplan via speciaal hiervoor georganiseerde participatiemomenten, waar burgers mee nadenken over vragen als "Hoe wil ik goed ouder worden in mijn gemeente?". Anderen organiseren werkgroepen waarin ouderenraden en beleidsmakers samen voorstellen uitwerken en ontwerpplannen aftoetsen.

Ouderen wetenraad

UITDAGINGEN
DOOR DE OGEN VAN
OUDERENRADEN

Meer informatie

Raadpleeg de brochure Ouderen Weten Raad via www.ouderenraden.be/ouderenwetenraad of scan de QR-code.

Wij spraken vier steden en gemeenten die het goede voorbeeld geven.

Beringen neemt ouderen actief mee in haar beleidsbeslissingen

"Wij willen dat ouderen écht gehoord worden in onze stad," aldus **Ziggy Theunis**, maatschappelijk assistent bij het stadsbestuur van Beringen. "Daarom lanceren we in oktober 2025 een 'beleidsgroep ouderen'. Vier leden van de Seniorenadviesraad die interesse hebben in beleidsvorming zullen daarin zetelen. Zij denken mee met ons stadsbestuur en koppelen hun inzichten terug naar de Seniorenadviesraad.

Vanaf 2026 zullen ze regelmatig advies geven, zodat ouderen niet alleen hun stem laten horen, maar ook mee wegen op de beslissingen," legt Ziggy Theunis uit.

Tegen eind 2025 wil Beringen ook het lokale ouderenbeleidsplan afronden. Het past binnen een bredere aanpak: de stad toetst beleidskeuzes systematisch af bij verschillende inwonersgroepen – ouderen, kinderen, mensen in armoede – en groeit zo toe naar een inclusief beleid.

Peltse 'Meedenkers Senioren' drukken hun stempel op een inspiratienota

"Mobiliteit, wonen, eenzaamheid, dementie, mantelzorg of digitalisering. Het zijn allemaal thema's die ons hier in Pelt écht bezighouden", benadrukt Deskundige Samenleven **Margo Quanten**.

"Daarom werkten we voor de opmaak van ons meerjarenplan 2025-2030 nauw samen met de 'Meedenkers Senioren', een kern van negen oudere vertegenwoordigers uit verschillende gehuchten van onze gemeente."

De samenwerking tussen de 'Meedenkers Senioren', de gemeenteraad en externe experts mondde uit in een inspiratienota. Na overleg met een breder ouderenpanel werd de nota bijgestuurd en in april 2025 officieel overhandigd aan het College van Burgemeester en Schepenen.

"Met deze nota geven we ouderen niet zomaar inspraak," benadrukt Margo Quanten. "We vragen hen om actief mee te werken aan de toekomst van onze gemeente. Zorgzame buurten, waarin ouderen zo lang mogelijk actief kunnen deelnemen, zijn daarbij een speerpunt."

In Brakel kunnen ouderen rekenen op een sterke spreekbuis

"Eén derde van de Brakelaars is ouder dan 65 jaar. Het is dan ook heel belangrijk dat er rekening wordt gehouden met hun belangen," zegt voorzitter van de Brakelse seniorenadviesraad **Eric Van Steenberge**.

In de aanloop naar de verkiezingen van 2024 stelde de raad niet alleen een memorandum op, maar werkten de leden ook een eigen meerjarenplan 2026-2031 uit. "We hebben ons gebaseerd op de omgevingsanalyse van de gemeente," legt de voorzitter uit. "Zo konden we in ons meerjarenplan heel concreet ingaan op de bestaande noden."

Een sterk voorbeeld is een project rond digitale inclusie. "Dankzij studenten uit lokale scholen, die ouderen vrijwillig helpen met digitale vragen, slaan we twee vliegen in één klap. Er wordt bespaard én er ontstaat een warme band tussen generaties," aldus Eric Van Steenberge.

Beerselse Seniorenraad kleurt buiten de lijntjes

De Seniorenraad van Beersel bestaat al 22 jaar en is stevig ingebed in het bestuur. Ze is de spreekbuis van een diverse groep ouderen en telt vertegenwoordigers uit verenigingen, assistentiewoningen, woonzorgcentra, maar ook anders-georganiseerde senioren.

Onlangs zorgde een vernieuwd participatiereglement voor een frisse wind. "Plots zaten ook het buurthuis en zelfs enkele niet-senioren mee aan tafel," vertelt deskundige Maatschappelijk Welzijn **Mira van Haastregt**. "Dat leverde nieuwe ideeën op, onder meer rond mentaal welzijn en e-inclusie."

De Seniorenraad organiseerde in het licht van de gemeenteraadsverkiezingen van 2024 bovendien een bevraging met de naam 'Beersel leeftijdsvriendelijke gemeente'. Uit de 160 reacties kwamen heel wat interessante tips en aandachtspunten voor het opstellen van de nieuwe meerjarenplanning.

"Daarnaast zette de gemeente ook inspiratietafels op, waar heel wat ouderen aan deelnamen. Zulke initiatieven zorgen ervoor dat iedereen, die dat wilt, inspraak krijgt in het reilen en zeilen van de gemeente," besluit Mira van Haastregt.

"Het doet deugd om er samen met anderen te kunnen en mogen over spreken."

Tekst: Tom Baele | Foto: Zidis

Na het verlies van haar man worstelde **Diane** (71) met schuldgevoelens en donkere gedachten. Haar huisarts trok aan de alarmbel en verwees haar door naar een groepstraject rond rouw en verlies, waar ze psycholoog **Charlotte Brys** ontmoette. Samen blikken ze terug op Dianes proces van vallen, opstaan en opnieuw durven leven. Diane is bovendien ambassadeur van de nieuwe Te Gek!?-campagne 'Kijk eens onder de schil', waar de Vlaamse Ouderenraad trotse partner van is.

Geestelijke gezondheid bij ouderen meer bespreekbaar maken

Met deze campagne wil Te Gek!? aandacht te vragen voor geestelijke gezondheid bij 65-plussers. Dat is nodig, want ongeveer één op de zes ouderen kampt maandelijks met angst of somberheid, en bijna één op de tien kreeg het afgelopen jaar te maken met een psychisch probleem. En hoewel het normaal is om af en toe psychische klachten te ervaren, spreekt één op de drie ouderen hier zelden over.

Wat schilt er?

Net zoals de schil van een aardappel de binnenkant verbergt, verbergen 65-plussers soms hun ware gevoelens. De campagne 'Kijk eens onder de schil' moedigt aan om onder de schil te kijken en gedachten te delen.

Vlaamse Ouderenraad laat het thema niet los

De Vlaamse Ouderenraad heeft al lang aandacht voor het thema. In 2021 was Kopzorgen Verdienen Zorg ons campagnethema. Daaruit stellen we een reeks van 22 voorstellen samen voor de toekomst van de geestelijke gezondheidszorg voor ouderen. Maar ook vandaag laat de Vlaamse Ouderenraad het thema niet los.

Meer info en campagnemateriaal? Surf naar www.onderdeschil.be

Charlotte: "Ik leerde Diane kennen tijdens haar deelname aan een groepstraject binnen de eerstelijnsconventie. In zo'n traject staan we met een groep deelnemers enkele sessies stil bij een specifiek thema. Deze keer ging het over 'rouw en verlies.'"

Diane: "Na het verlies van mijn man aan kanker bleef ik achter met enorme schuldgevoelens. Eerst kreeg hij prostaatkanker, wat beheersbaar was met bestraling, maar enkele maanden later ontdekte de tandarts een fataal gezwel in zijn mond. Het gezwel bleef groeien en we moesten kiezen: een operatie of het risico dat hij zou stikken. Ik zag ook dat hij enorm veel pijn had, al probeerde hij dat voor mij te verbergen. Ik stemde in met de operatie, hopen dat het nadien beter zou gaan en ik wou hem natuurlijk niet loslaten. Hij was de liefde van mijn leven."

"Na de ingreep kwam de echte shock: hij was van oor tot oor opengesneden en had geen tong meer, noch zijn tanden. Er overviel mij een enorm schuldgevoel. Waarom had ik niet verder doorgevraagd? Waarom had ik zoveel vertrouwen gehad in de artsen? En hoewel de wonde relatief goed herstelde, kon hij nu niet meer zelfstandig ademen. Uiteindelijk stierf hij wat later helemaal alleen, want het ziekenhuis stond niet toe dat ik 's nachts bleef overnachten. Ik had nooit met de operatie moeten instemmen. Waren we maar samen thuisgebleven zodat we in alle rust afscheid konden nemen. Niemand verdient het om alleen te gaan."

Charlotte: "Het verhaal van Diane is niet uitzonderlijk. Naarmate we ouder worden, neemt de kans op verlieservaringen toe. Die gaan vaak gepaard met intense emoties en hardnekkige negatieve gedachten. Het is niet eenvoudig om daar op eigen kracht uit te raken. Op

zulke momenten is het belangrijk om het perspectief te verruimen en actief op zoek te gaan naar passende ondersteuning. Desondanks vraagt het veel moed om zo'n gesprek aan te gaan met je omgeving. Diane heeft gelukkig de kracht gevonden om dat wel te doen."

“ Verlieservaringen kunnen zwaar wegen. Het is niet eenvoudig om daar op eigen kracht uit te raken. Dan helpt het om je blik te verruimen en steun te zoeken.

Diane: "Door de hele situatie kreeg ik donkere gedachtes. Ik heb een aantal keren op het punt gestaan om echt domme dingen te doen, ondanks dat ik nog een heleboel familie en vrienden rondom mij heb. Gelukkig zag mijn huisarts wat er echt aan de hand was en trok ze aan de alarmbel."

Charlotte: "Het is mooi om te zien hoe de omgeving van Diane gevoelig was voor signalen, waardoor ze zich veilig genoeg voelde om te delen wat onder haar schil speelde. Een vertrouwenspersoon hebben, iemand bij wie je in alle openheid kan en mag spreken over wat er diep vanbinnen speelt, is zo belangrijk. Dat kan een familielid of vriend zijn, maar ook een professionele hulpverlener kan die vertrouwensfunctie opnemen, zoals de huisarts van Diane. Die vertelde haar over het groepstraject dat ik toen gaf, samen met collega-psycholoog Lien Van de Velde."

Samen aan de slag

Diane: "Het groepstraject deed me beseffen dat ik niet alleen sta met mijn moeilijke emoties. Iedereen heeft zijn eigen verhaal en miserie. Het deed deugd om dat samen met anderen te kunnen en mogen uitspreken."

“ Laat iemand onder je schil kijken. Niet alleen bij rouw of verlies, maar ook als je vastzit of het moeilijk hebt. Hulp zoeken is écht de moeite waard.

Charlotte: "Dat is het mooie van groepstherapie. De deelnemers leren elkaar kennen en inspireren elkaar. Ze ontmoeten mensen die niet oordelen en beseffen daardoor dat ze niet alleen staan in wat ze meemaken. Ik geef ook individuele therapie en hoor daar vaak de vraag: 'Ben ik de enige die zo voelt en denkt'? Ik geef altijd aan dat dat absoluut niet zo is. Als psycholoog en gerontoloog zie ik hoe veel mensen met gelijkaardige gevoelens en worstelingen rondlopen. Gewoon al weten dat je niet alleen bent, kan een grote bron van erkenning en troost zijn."

Diane: "De hulp die ik van Charlotte kreeg, verminderde beetje bij beetje het gewicht dat op mijn schouders lag. Tot op het moment dat alles weer wat meer kleur kreeg en draaglijker werd. Ze gaf me een heleboel handvaten om opnieuw te leren genieten van het leven."

Charlotte: "De schuldgevoelens die Diane met zich meedroeg, brachten veel zwaarte in haar leven. Maar ze ging ermee aan de slag en we hebben haar letterlijk doorheen het traject zien openbloeien. Prachtig, toch?"

Onbegrip in de omgeving

Charlotte: "Diane durft opnieuw te leven. Jammer genoeg heeft niet iedereen daar begrip voor en het voortdurend moeten opboksen tegen de oordelen van anderen is zwaar. Alsof je voor altijd moet blijven treuren om het verlies van je partner. Het leven is dubbel: er kan verdriet blijven om wat was, maar ook vreugde om wat er ontstaat. Op dat duale wordt tijdens therapie bewust ingezet. Er is ruimte voor alle emoties en gevoelens, evenals de gedachten die daarmee gepaard gaan. We kijken ook hoe men met de aanwezige pijn kan leren omgaan en staan stil bij het opnieuw vormgeven van de toekomst. Niet door het verlies los te laten, maar door het anders te leren vasthouden."

Diane: "Ik slaap nu elke avond met de foto van mijn man. Sommigen zullen zeggen 'ge zijt zot', maar dat trek ik mij niet aan. Het geeft me rust. Ik nam tijdens een van de laatste ziekenhuisbezoeken ook een foto van ons hand in hand, ook al mocht dat eigenlijk niet. Zijn handen zijn het

laatste wat ik van hem heb kunnen voelen. Daarom is dat zo belangrijk voor mij. Ook die foto staat vlakbij en geeft troost."

Charlotte: "Sommige oudere volwassenen denken dat psychologische hulp voor 'gekke' is. Die gedachte komt voort uit het verleden, toen mensen met psychische problemen in de psychiatrie soms onmenselijk behandeld werden. Gelukkig is de geestelijke gezondheidszorg ondertussen enorm geëvolueerd en het aanbod sterk uitgebreid. Tijdig komen aankloppen is de boodschap. Hoe eerder je de stap zet, hoe sneller er beweging in kan komen."

Diane: "Ik kan het alleen maar aanraden om iemand onder jouw schil te laten kijken. Niet enkel bij rouw of verlies, maar ook als je vastloopt of wanneer het wat moeilijker gaat: zoek hulp! Ik ben Charlotte en de mensen van de therapiegroep eeuwig dankbaar, het heeft van mij een ander mens gemaakt."

“ Soms vraagt men of het nog zin heeft om met oudere volwassenen te werken. Mijn antwoord daarop is volmondig ja. Als zij zich beter voelen, straalt dat af op hun kinderen, kleinkinderen en vrienden.

Nooit te laat om hulp te vragen

Charlotte: "Tot slot hoor ik wel eens de vraag of het nog zinvol is om met oudere volwassenen te werken. Mijn antwoord daarop is volmondig ja. Sterker nog: juist wél! De impact reikt vaak verder dan de persoon zelf. Wanneer een oudere volwassene zich beter gaat voelen, werkt dat door op hun omgeving: hun kinderen, kleinkinderen, vrienden... Bij Diane zie je dat heel mooi terugkomen. Ze raakt niet alleen zelf in beweging, maar inspireert ook anderen. Ze deelt spontaan haar inzichten met haar omgeving. Dat is iets wat ik bij veel oudere volwassenen zie gebeuren. Het creëert een sneeuwbal effect waarvan niet alleen zij, maar het hele netwerk meeprofiteert."

Dit artikel verscheen eerder in het campagnemagazine van Te Gek!?

Wat Schil er?

Draag kopzorgen niet alleen.

Praten kan helpen.

Luisteren ook.

Op www.onderdeschil.be vind je tips als je zelf met iets zit én ontdek je hoe je iemand kan helpen.

**KIJK
EENS
ONDER
DE
Schil**
Til
GEEK!?

KOPZORGEN
BIJ 65-PLUSERS
BESPREEKBAAR MAKEN

HOE KAN IK JE HELPEN

Waarom de Vlaamse Ouderenraad een campagne start over nabije en kwaliteitsvolle dienstverlening

Tijdens de Ouderenweek geven we de aftrap van onze gloednieuwe campagne 'Hoe kan ik je helpen?'. En daar hebben we zo onze redenen voor. De cijfers liegen er niet om, maar bovenal signaleren veel ouderen ons dat het niet zo goed gaat met de dienstverlening in Vlaanderen. Of het nu gaat om banken, horeca, de supermarkt of je tv-abonnement, de dokter, het openbaar vervoer of het gemeentehuis. We botsen allemaal wel eens op drempels als we beroep willen doen op één van hun diensten. En dat heeft een impact op ons dagelijks leven, en zelfs op onze gezondheid en ons welzijn. Hoe zit dat precies?

Wist je dat ...

Tijdens onze campagne tonen ouderen dat de afbouw van dienstverlening een impact op hen heeft. Of ze delen goede voorbeelden die hun leven net makkelijker maken. Dat doen ze op basis van uit het leven gegrepen verhalen. Maar wat blijkt uit onderzoek? Ook cijfers maken duidelijk waarom dienstverlening meer aandacht verdient! We zoomen in op 12 belangrijke en opvallende cijfers.

26%
van de
75-plussers
**heeft geen
smartphone**

41%
van de 65- tot
74-jarigen
**helpt anderen bij
digitale vragen of
problemen**

46%
van de 65- tot
74-jarigen
**is bezorgd over
de veiligheid van
online betalen**

75%
van de 65-plussers
**verkiest een
fysieke winkel om
boodschappen te
doen**

47%
van de
75-plussers
**vindt dat
digitalisering
ons leven
gemakkelijker
maakt**

52%
van de 75-plussers
**betaalt wekelijks
met cash geld**

45%
van de 65- tot
74-jarigen
**gebruikt zelden tot
nooit een online
toepassing van de
overheid**

45%
van de 65-plussers
**vindt het sociale
aspect van
boodschappen
doen belangrijk**

70%
van de
75-plussers
**kan bedrijven
en diensten
minder vlot
bereiken door
digitalisering**

43%
van de 65- tot
74-jarigen
**regelt bankzaken
het liefst online**

35%
van de 75-plussers
**doet een beroep op
thuiszorg**

46%
van de 75-plussers
**koopt tickets voor
het openbaar
vervoer het liefst
offline**

Een inclusieve en menselijke samenleving

Door als overheid of bedrijf in te zetten op nabije en kwaliteitsvolle dienstverlening, zal de transactie met burgers of klanten vlotter en warmer verlopen. Maar er is meer: die transactie krijgt een verbindend effect, er ontstaat een klik tussen beide partijen. Een ontmoeting waar burgers of klanten een goed gevoel aan overhouden.

Je zou het misschien niet verwachten. Maar volgens de Wereldgezondheidsorganisatie heeft sociale verbinding – ja, ook met de overheid of bedrijven – een positief effect op de gezondheid en het welzijn van mensen, en zeker op die van ouderen. Je slaapt beter, eenzaamheidsgevoelens krijgen minder kans, je herstelt sneller van gezondheidsproblemen, je participeert meer aan de samenleving, je hebt meer veerkracht en een sterker zelfbeeld en hebt meer vertrouwen in de samenleving.

De oproep van de Vlaamse Ouderenraad is dus helder: maak van nabije en kwaliteitsvolle dienstverlening een topprioriteit. Het is een essentieel onderdeel van een warme, inclusieve en menselijke samenleving. Een samenleving waarin iedereen zich goed en verbonden voelt en waar eenzaamheid geen kans krijgt.

Blijf op de hoogte!

Volg ons op de voet via de Facebookpagina van de Vlaamse Ouderenraad. Je kan hiervoor de QR-code inscannen. En binnenkort ontdek je alle plannen en manieren om deel te nemen ook op www.hoekanikjehelpen.be.

'Zo maak je jouw ouderenraad toekomstbestendig!'

Onze nieuwe vorming stoomt ouderenraden klaar voor morgen

De samenleving verandert razendsnel: digitalisering, diversiteit, vergrijzing en nieuwe vormen van participatie zijn ook voor lokale ouderenraden een grote uitdaging. Hoe kunnen ze vandaag én morgen hun stempel drukken op het lokale beleid? Met die vraag kwamen twintig leden van ouderenraden en lokale medewerkers ouderenbeleid samen in Leuven voor onze nieuwe vorming 'Zo maak je jouw ouderenraad toekomstbestendig!' Wij waren erbij en spraken met enkele deelnemers.

Tekst: N.D. & L.M.

Oudere vormingsbegeleiders trekken door Vlaanderen

Onze vormingen worden telkens begeleid door geëngageerde vrijwilligers. Onze poule van vormingsbegeleiders trekt doorheen de verschillende provincies om ouderenraden en –verenigingen mee te nemen in een boeiend thema en ze nodigen de deelnemers uit om inspiratie met elkaar uit te wisselen. Vandaag gidst

Louis Chabert (75) uit Alsemberg de groep

doorheen de voormiddag. Waarom

hij ervoor koos om als vrijwilliger opleidingen te geven? "Ik wil lokale ouderenraden en verenigingen over heel Vlaanderen warm maken voor een efficiënte werking en ertoe bijdragen dat de stem van zoveel mogelijk ouderen wordt gehoord."

Drie bouwstenen stelen de show tijdens de vorming

Met de start van een nieuwe beleidsperiode is dit hét moment om lokale ouderenraden te versterken en toekomstbestendig te maken aan de hand van onze nieuwe vorming.

Tijdens de vorming bieden we inspiratie en concrete handvaten: we starten met een gezamenlijke brainstorm, staan stil bij het belang van toekomstgericht werken, en verkennen via korte filmpjes hoe verschillende gemeenten aan de slag gingen met bouwstenen voor een sterke

ouderenraad. In kleine groepjes gaan deelnemers daarna in gesprek en wisselen ze ervaringen en tips uit, zodat ze met nieuwe inzichten en inspiratie terugkeren naar hun eigen raad.

De vorming 'Zo maak je je ouderenraad toekomstbestendig!' bestaat uit drie centrale bouwstenen: Een gedragen ouderenraad, sterke samenwerking en doeltreffende communicatie.

Een gedragen ouderenraad

Een toekomstbestendige lokale ouderenraad is breed gedragen en weerspiegelt de complexiteit en diversiteit van de samenleving. Dat eerste punt zorgt tijdens de vorming in Leuven meteen al voor een levendige discussie. In de praktijk blijkt het namelijk niet altijd vanzelfsprekend te zijn om ouderen in specifieke situaties te bereiken, zoals ouderen met een migratieachtergrond of mensen in armoede. Veel lokale ouderenraden doen hun best, maar botsen op enkele barrières, zoals taal.

Regionaal medewerker ouderenbeleidsparticipatie van de Vlaamse Ouderenraad, **Ann Vanhoudt** vertelt hoe dat in Limburg vaak wordt opgelost: "In Limburg werken meerdere lokale ouderenraden samen met verenigingen van ouderen met migratieachtergrond of moskeeverenigingen. Het vraagt wat tijd en geduld, maar de ervaringen tonen dat het meer dan de moeite loont: het levert waardevolle ontmoetingen en verrijkende samenwerking op."

De deelnemers aan de vorming kaarten nog een andere drempel aan: ze merken dat ouderen minder graag grote engagementen aangaan en vooral hun stempel willen drukken op specifieke thema's, die binnen hun interesse- of expertisegebied liggen. "De ouderen van vandaag zijn niet meer die van vijftien jaar geleden," stelt **Vic Simons** van de ouderenraad in Oud-Heverlee. "Ze willen hun expertise delen, maar niet altijd vast lid worden van een raad. Nieuwe formats zoals tijdelijke werkgroepen of open vergaderingen kunnen daar een antwoord op bieden. Het uitgangspunt: flexibiliteit en een raad die niemand uitsluit."

Krachtige samenwerkingen

Een ouderenraad staat sterker met de juiste partners. De zogenaamde 'gouden driehoek', bestaande uit de lokale ouderenraad, de schepen ouderenbeleid en de lokale medewerker ouderenbeleid, vormt de basis van een krachtige werking. Maar ook woonzorgcentra, thuisdiensten, mutualiteiten, cultuur- en sportdiensten, huisartsen, buurtcentra en zelfs de politie worden door de deelnemers genoemd als waardevolle bondgenoten.

Hilde De Troyer, voorzitter van de Leuvense Seniorenraad, vertelt over de nauwe samenwerking tussen de lokale politie en de ouderenraad in Leuven: "De seniorenpolitie interviewt bijvoorbeeld elke maand een 'Senior van de maand'. Het interview verschijnt dan op Facebook met een vermelding van de Seniorenraad."

Maar ook kleine acties kunnen een groot verschil maken als het op een vlotte en respectvolle communicatie aankomt. "Je hoeft hier niet altijd een groot budget voor te hebben: een pauze met koffie en koekjes kan er bijvoorbeeld voor zorgen dat mensen zich op hun gemak voelen en ideeën kunnen uitwisselen," merkte **Johan Moens** uit Haacht op. "Samenwerken is meer dan vergaderen!"

De boodschap die de deelnemers mee naar huis nemen: zoek partners, luister naar elkaar, en durf experimenteren.

Doeltreffende communicatie

Zonder zichtbaarheid geen impact. Hoe zorg je dat ouderen jouw raad en zijn werking kennen? De groep deelde heel wat interessante ideeën: een rubriek in het gemeenteblad, een hoekje in de bib of een infopunt in het gemeentehuis. Ook een seniorenbeurs of een gedrukte seniorenengids werden als voorbeelden aangehaald. "Zichtbaar zijn is cruciaal: je moet top of mind blijven bij ouderen," klonk het. Daarbij gaat het niet alleen om digitale communicatie, maar ook om klassieke kanalen zoals drukwerk mét vermelding van een telefoonnummer voor wie minder digitaal vaardig is.

Ook de rol van de ouderenraad zelf komt aan bod: enkel advies geven, of ook activiteiten organiseren? De meerderheid van de deelnemers vindt dat activiteiten net verbinden. "Als je niets overkoepelend organiseert, sluit je mensen uit," merkt iemand op. "Een raad kan mensen samenbrengen, ongeacht hun achtergrond of politieke kleur."

Samen op weg naar morgen

Er bestaat niet één blauwdruk voor een toekomstbestendige ouderenraad. Elke gemeente en elke stad heeft haar eigen context. En toch kunnen ze allemaal gebruik maken van de drie bouwstenen, die tijdens deze vorming worden aangereikt.

Op het einde van de voormiddag keerden de deelnemers naar huis met nieuwe ideeën, inspiratie en vooral de overtuiging dat ouderenraden vandaag én morgen hun stempel op het lokale beleid kunnen drukken.

Deelnemers aan het woord

We spraken met **Hilde Verbruggen**, medewerker van de Dienst Welzijn in Haacht, en **Audrey Van Branteghem**, kersvers voorzitter van SenioKa, de Kampenhoutse Seniorenraad.

Wat brengt jou vandaag naar de opleiding?

"Ik ben sinds twee jaar verantwoordelijk voor de ouderenwerking in **Haacht**. In de komende jaren wil de gemeente kijken hoe we de werking van de adviesraden kunnen verbeteren, ook de seniorenraad. Daar wil ik nu al op voorbereid zijn, zodat we in de toekomst een sterk ouderenbeleid kunnen blijven uitbouwen."

Wat neem je mee naar huis?

"Ik vond het heel inspirerend om te horen dat de Leuvense Seniorenraad de politie betreft bij haar werking. Dat idee neem ik zeker mee naar Haacht."

Kan je een voorbeeld geven van een samenwerking die écht verschil maakte?

"Tijdens de Ouderenmaand – een uitbreiding van de jaarlijkse Ouderenweek – werken we al enkele jaren nauw samen met de woonzorgcentra, alle ouderverenigingen, het Lokaal dienstencentrum en andere externe partners zoals het Expertisecentrum Dementie en het Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg. Elke editie groeit daar een fijne samenwerking uit."

Wat hoop je uit deze opleiding mee te nemen?

"Ik wil vooral praktische tips om nog meer toekomstgericht te werken. Het is interessant om te horen hoe andere raden hun communicatie aanpakken, en de filmpjes in de opleiding geven ook inspiratie. Tegelijk merk ik dat we in **Kampenhout** al veel van die strategieën toepassen."

Wat is voor jou een 'gedragen ouderenraad'?

"Een raad die adviezen formuleert die niet in de kast belanden, maar echt uitgevoerd worden. We willen veranderingen realiseren die voelbaar zijn in het dagelijkse leven van senioren in Kampenhout."

Welke uitdagingen zie je rond diversiteit?

"Zoals veel raden merken we ook in Kampenhout dat het moeilijk is om voldoende divers te zijn. Ook jongere senioren vinden moeilijk de weg naar ons. Zij voelen zich vaak nog niet aangesproken door het woord 'ouderenbeleid', terwijl hun stem wél cruciaal is voor de toekomst."

Vraag je vorming aan!

Wil jij ook dat jouw ouderenraad meer beter gezien én gehoord wordt door je lokaal bestuur? Wil je de stem van ouderen nog luider laten weerklinken in je gemeente of stad? Ben je gebeten om mee te bouwen aan een ouderenraad die ook in de toekomst kan bijdragen aan een beter ouderenbeleid?

Regionale Platformen Ouderenbeleidsparticipatie (RPO's), Interregionale Stuurgroepen ouderenbeleidsparticipatie (ISO's) of regionale afdelingen van ouderenverenigingen kunnen deze vorming gratis aanvragen! Dat doe je via lokaal@vlaamse-ouderenraad.be of via 0470 74 23 12.

Lees alles over deze vorming en hoe lokale ouderenraden ermee aan de slag gaan in ons online dossier op www.ouderenraden.be/toekomstbestendig.

Leeftijdscriminatie op de arbeidsmarkt

“Het is heel oneerlijk om oudere werknemers te straffen voor het discriminerende gedrag van werkgevers.”

55-plussers willen werken, maar krijgen vaak geen eerlijke kans op de arbeidsmarkt.

Axana Dalle, onderzoeker aan de UGent, neemt beleidsmaatregelen

onder de loep die de arbeidskansen van oudere werknemers

moeten verbeteren. Wij hadden de mogelijkheid om vlak voor

haar doctoraatsverdediging met Axana te spreken. Ze neemt

ons mee in de meest opvallende resultaten van haar onderzoek.

Waar loopt het mis? Wat zijn oplossingen? En wat is de rol van de overheid?

Tekst: V.Q. & M.S.

Welke vooroordelen hebben werkgevers vaak over oudere werknemers?

“Werkgevers gaan er vanuit dat oudere werknemers minder flexibel zijn, minder technologische en sociale vaardigheden hebben, minder gemotiveerd zijn, fysiek minder fit zijn en duurder zijn. Maar ze knopen ook positieve eigenschappen vast aan oudere werknemers: de mate van ervaring en betrouwbaarheid kunnen zij erg appreciëren. Ik ben van mening dat er meer onderzoek moet gebeuren naar die positieve eigenschappen en dat we werkgevers daar ook meer bewust van moeten maken.”

“*Werkgevers gaan er vanuit dat oudere werknemers minder flexibel zijn, minder technologische en sociale vaardigheden hebben, minder gemotiveerd zijn, fysiek minder fit zijn en duurder zijn.*”

Is leeftijdscriminatie op de arbeidsmarkt een wereldwijd probleem?

“Mits de variatie die we zien tussen landen, kunnen we wel stellen dat het universeel is, ja. Maar het is wel opvallend dat de praktijktesten in Europa uitwijzen dat ouderen gemiddeld 50% minder kansen hebben, en dat het in Amerika slechts om 31% gaat. We zien ook dat de tewerkstelling bij Amerikaanse oudere werknemers hoger is, dus wellicht kijken ze in dat continent anders naar werken op latere leeftijd.”

Je richt je in je onderzoek op 55-plussers die een job hebben en op zoek zijn naar een nieuwe uitdaging. Je doet dat onder meer aan de hand van praktijktesten. Hoe gingen die precies in z'n werk en welke conclusies trek je daaruit?

“In eerste instantie valt meteen op dat oudere werknemers die een nieuwe uitdaging zoeken minder vaak uitgenodigd worden voor een sollicitatiegesprek dan jongere kandidaten. Zelfs als zij dezelfde kwaliteiten hebben. In 2020 vonden we bijvoorbeeld dat oudere kandidaten 17% minder aanwervingskansen hebben. In Antwerpen ging het in 2024 zelfs over 36%. We kunnen dus zeker spreken van systematische discriminatie.”

“Je kan je dit het best voorstellen als een parabool: als je als jonge twintiger net op de arbeidsmarkt terecht komt, heb je weinig kansen om uitgenodigd te worden voor een sollicitatie. Dan stijgt de kans geleidelijk en rond de leeftijd van 35 tot 45 jaar zien we een piek. Die neemt daarna langzaam af met een dieptepunt naarmate mensen dichterbij de pensioengerechtigde leeftijd komen.”

“We bouwden onze praktijktesten op aan de hand van een brede set aan kenmerken op het niveau van vacatures, jobs, bedrijven en sectoren. Zo namen we bijvoorbeeld technische jobs onder de loep, omdat je kan verwachten dat leeftijdsdiscriminatie daar sterker speelt. De reden? Werkgevers schatten de technische vaardigheden van 55-plussers lager in. Maar ook jobs met veel fysieke vaardigheden en administratieve jobs namen we mee in onze praktijktesten.”

“ Als je als jonge twintiger net op de arbeidsmarkt terecht komt, heb je weinig kansen om uitgenodigd te worden voor een sollicitatie. Dan stijgt de kans geleidelijk en rond de leeftijd van 35 tot 45 jaar zien we een piek. Die neemt daarna langzaam af met een dieptepunt.

“We vonden verrassend genoeg voor geen enkel kenmerk bewijs dat het de mate van leeftijdsdiscriminatie zou beïnvloeden. Dat suggereert dat dezelfde mechanismen verantwoordelijk zijn. Dat kunnen ofwel hardnekkige stereotypen zijn, zoals het idee dat oudere werknemers

minder flexibel of opleidbaar zijn of minder technische vaardigheden hebben. Maar het kan ook te maken hebben met de anciënniteitsverloning, en dus het feit dat veel werkgevers denken dat oudere werknemers duurder zijn. Maar dat klopt niet altijd: er zijn ook oudere kandidaten die weinig anciënniteit opbouwden, en dus niet zo duur zijn als een jongere kandidaat die meer anciënniteit opbouwde.”

Leeftijdsdiscriminatie zit sterk ingebakken in onze maatschappij. Zou het kunnen dat werkgevers zich daarom niet altijd bewust zijn van het feit dat ze minder kansen geven aan 55-plussers?

“Dat klopt zeker. Daarom dat er vanuit de Vlaamse overheid enkele arbeidsmarktprogramma's ontwikkeld werden die stereotypen moeten doorbreken. Daarvan namen we er in ons onderzoek twee 'actieve' en één 'passieve' onder de loep. Actief wil zeggen dat mensen via programma's effectief geholpen worden om op de arbeidsmarkt terecht te komen. Passief betekent dat mensen een financiële ondersteuning krijgen wanneer ze niet meer mogen of kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt.”

“Zo waren er tot voor kort subsidies voorzien voor bedrijven die werknemers van 58 jaar of ouder in dienst namen. Je zou denken dat dat een zeer goede maatregel is. Maar wat zien we? Een omgekeerd effect: door zo te focussen op leeftijd, werd het stereotype net beklemtoond én zelfs versterkt, waardoor de aanwervingskansen konden verkleinen! Werkgevers gingen er standaard al van uit dat oudere kandidaten bijvoorbeeld minder technische vaardigheden hadden en door dit programma worden die vaardigheden nóg lager ingeschat. Sinds 2024 laat de Vlaamse overheid dit programma dan ook uitdoven. Het is enkel nog beschikbaar voor mensen die voor 1 juli 2024 instapten.”

“Een ander arbeidsmarktprogramma is het 'duaal leren'. Veel mensen kennen dat al voor jongeren op de middelbare school, maar dat bestaat sinds 2022 ook voor 55-plussers die zich willen bij- of omscholen terwijl ze aan het werk zijn. Deze maatregel zal leeftijdsdiscriminatie op de arbeidsmarkt nooit volledig kunnen elimineren, maar voor kandidaten vanaf 55 jaar kan ze ze wel reduceren. Het aanwervingsvoordeel van duaal leren is voor die leeftijdsgroep namelijk veel groter dan voor jongere kandidaten. Met andere woorden: duaal leren kan de kloof tussen jongere en oudere generaties een heel stuk verkleinen.”

“ Veel mensen kennen duaal leren voor jongeren op de middelbare school, maar dat bestaat sinds 2022 ook voor 55-plussers die zich willen bij- of omscholen terwijl ze aan het werk zijn.

“En dan is er nog het 'passieve' stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT), het vroegere brugpensioen. Oudere ontslagen werknemers ontvangen, mits enkele voorwaarden, een werkloosheidsuitkering van de RVA plus een bedrag van hun laatste werkgever. Naar mijn gevoel mist het SWT echter zijn doel, want het idee was dat die mensen opnieuw tewerkgesteld zouden worden. Maar slechts 1% vond een nieuwe job. Hoe komt het dat zij niet uit dat SWT-stelsel geraken? Vaak kijkt men daarvoor naar de SWT'er zelf die geen nieuwe job meer zou willen. Wij gingen na of nieuwe werkgevers niet aan de oorzaak kunnen liggen en SWT'ers discrimineren. Ons onderzoek toont echter aan dat dat niet het geval is.”

"Al die programma's onder de loep genomen, kunnen we concluderen dat zij de leeftijdsstereotypen onvoldoende kunnen doorbreken en soms zelfs versterken. De enige maatregel waarbij het positieve effect wel deels terug te vinden is, is duaal leren."

“ Wij suggereren dat de overheid moet nadenken over brede programma's, geen maatregelen die specifiek op oudere werknemers gericht zijn.

Zijn oudere werknemers geneigd om in zulke programma's te stappen om hun arbeidskansen te verhogen?

"Daar hebben we geen officieel onderzoek naar gevoerd. Maar zowel in de literatuur als in gesprekken met mensen zien we gemengde reacties. Er is een groep mensen die zegt: "Ik ben aan het einde van mijn carrière en wil uitbollen op mijn huidige job." Maar er zijn net zo goed mensen die aangeven: "Ik ben 50 jaar maar zeker niet uitgeblust. Ik wil de laatste 15 jaar van mijn carrière een job doen die me motiveert en uitdaagt." Zeker voor die laatste groep kunnen programma's zoals duaal leren een duwtje in de rug geven en stimulerend werken. Dat komt henzelf en de arbeidsmarkt ten goede."

"Soms is er ook angst om te durven springen. De kinderen gaan misschien

op kot en de uitgaven verhogen. Dus je wilt vooral financiële zekerheid. Maar net zozeer gaan de kinderen het huis uit, is de hypothecaire lening afbetaald en wil die persoon zichzelf meer ontplooien en voor zichzelf kiezen. We horen beide verhalen."

Pleiten jullie voor aparte programma's en maatregelen voor oudere werknemers?

"Wij suggereren op basis van onze eerste vaststellingen dat de overheid moet nadenken over brede programma's, geen maatregelen die specifiek op oudere werknemers gericht zijn. Want zoals ik al zei, heeft dat vaak een averechts effect en wakkert dat de stereotypen nog meer aan. Wij zijn van mening dat er een algemeen en overkoepelend beleid nodig is – over leeftijden, sectoren en jobs heen. Duaal leren is een

goed voorbeeld van zo'n brede aanpak: het bestaat voor meerdere leeftijdsgroepen en sectoren. Een van onze aanbevelingen voor de overheid is dan ook om verder onderzoek te doen, eventueel het duaal leren verder uit te bouwen én om nog andere programma's uit te testen en het effect op oudere werknemers te onderzoeken."

Is het volgens jou een taak van de overheid om praktijktesten te organiseren?

"Wij testten per werkgever maar één vacature. Dat is bepaald door een ethische commissie. Maar zo lopen we het risico dat die ene meting bij die ene werkgever puur toeval kan zijn en niet noodzakelijk op discriminatie wijst. Om dat toeval uit te sluiten, testten we meer dan 700 werkgevers. Maar om discriminatie bij één werkgever objectief vast te stellen, zouden we meerdere vacatures bij die ene werkgever moeten kunnen testen. Dat laat de ethische commissie echter niet toe. Je zou als oplossing diezelfde werkgever om het jaar kunnen testen, maar ook dan kan je pas na X aantal jaar een uitspraak doen. En ook daar kunnen de resultaten beïnvloed worden door andere factoren die in de loop der tijd gewijzigd zijn."

“Praktijktesten moeten zeker herhaaldelijk uitgevoerd blijven worden om een evolutie doorheen de tijd te zien.”

"Praktijktesten moeten zeker herhaaldelijk uitgevoerd blijven worden om een evolutie doorheen de tijd te zien. De overheid heeft daar enerzijds een observerende rol. Door discriminatie te meten, de evolutie doorheen de tijd op te volgen en beïnvloedende factoren bloot te leggen, komen de echte pijnpunten naar boven. Anderzijds moet de overheid sensibiliseren en ondersteunen: in gesprek gaan met bedrijven die slecht scoorden op de praktijktest, risico-analyses doen en actieplannen opstellen. Of we na herhaaldelijk 'slecht' scoren moeten gaan bestraffen of eerder de positieve verhalen moeten gaan belonen? Daar is in onderzoek nog geen consensus over."

De federale regering besliste recent om de werkloosheidsuitkeringen tot twee jaar te beperken. Daarna kwam men pas tot de conclusie dat daardoor veel meer 55-plussers dan verwacht, getroffen worden. Omdat ze niet aan de voorwaarde voldeden om minstens dertig jaar en minstens halftijds te hebben gewerkt. Wat vind je van die voorwaarden?

"Vanuit het beleids- en begrotingsperspectief kan ik deze voorwaarden wel begrijpen, maar ze lijken vrij streng en missen voeling met de realiteit. Veel 55-plussers krijgen door discriminatie immers de kans niet om opnieuw

aan de slag te gaan. Het zou dan ook oneerlijk zijn om de 55-plussers te bestraffen voor dat discriminerende gedrag van werkgevers. Om dat tegen te gaan zou de overheid kunnen vragen om aan te tonen dat je weldegelijk solliciteerde, maar afgewezen werd. Op die manier zou je dan de uitkering alsnog kunnen behouden. Ik vrees echter dat dit in praktijk een bureaucratische maatregel wordt die uiteindelijk weinig verschil maakt. Wil de regering écht meer 55-plussers aan de slag krijgen, dan moet zij hen ook helpen om effectief een nieuwe job te vinden en die te kunnen verzilveren."

De arbeidsmarkt wordt krappere. Wil dat zeggen dat het probleem van leeftijdsdiscriminatie zichzelf zal oplossen? Zullen werkgevers op termijn inzien dat ze de groep oudere werknemers écht nodig hebben?

"Dat zou je denken hé? Maar dat lijkt niet het geval te zijn. Kijk maar naar de praktijktesten die we in Antwerpen deden: daar stijgt het aantal gevallen van discriminatie zelfs doorheen de jaren. Dat is schrikbarend. Zeker als je weet dat het aantal geboortes sterk daalt, waardoor er in de toekomst nog een grotere krapte zal zijn. Maar ook al werken oudere werknemers meer en langer, dan nog zal dat onvoldoende zijn. Arbeidsmigranten van buiten de EU zullen de krapte mee moeten opvangen. Het is een en-en-verhaal. Maar niet alle jobs zijn haalbaar op oudere leeftijd."

“In de toekomst zal er nog een grotere krapte op de arbeidsmarkt zijn. Maar ook al werken oudere werknemers meer en langer, dan nog zal dat onvoldoende zijn.”

"Waar ik wel hoopvol naar kijk: er is meer en meer aandacht voor leeftijdsdiscriminatie op de arbeidsmarkt. Mensen beginnen te beseffen dat dat de vorm van discriminatie is waar iedereen mee te maken krijgt, want we worden allemaal ouder. Uiteraard wil dat niet zeggen dat discriminatie op basis van etnisch-culturele achtergrond of een handicap, minder aandacht verdienen."

De eerste klimaatarts van Vlaanderen zet oudere generaties hoog op de prioriteitenlijst

Tekst: C.B. & V.Q. | Foto: Bart Van Gansen

Dat ons klimaat er niet goed aan toe is, is een understatement. Dat de opwarming van de aarde bovendien een impact heeft op onze gezondheid, weten we ondertussen ook. Maar het feit dat wereldwijd ouderen het vaakst slachtoffer zijn, blijft vaak onderbelicht. Wij gingen in gesprek met kersvers klimaatarts **Jules Vertriest**. Sinds oktober 2024 krijgt hij van de Vlaamse overheid de opdracht om zich te buigen over de gezondheidsproblemen die de klimaatverandering met zich meebrengt. Dat doet hij niet vanuit een dokterskabinet, maar vanuit het Vlaams Departement Zorg. Wat is zijn plan? En waar in dat plan zit de aandacht voor ouderen?

Vanwaar de noodzaak van de Vlaamse Overheid om een klimaatarts aan te werven?

"Er was natuurlijk al aandacht voor klimaat en gezondheid, maar dat was zeer verspreid. De Vlaamse Overheid wilde dat stroomlijnen en koos ervoor om een klimaatarts aan te stellen die, samen met een team van drie biologen, het thema nauw opvolgt en er een duidelijk beleid rond uittekent."

Welke thema's zijn jullie grootste prioriteiten?

"In eerste instantie is dat de hitte. Ze is er al en ze zal alleen maar toenemen. Je hoort het de weervrouw en –man regelmatig zeggen: "Het is de warmste maand sinds ...". Er zijn veel meer hittegolven dan vroeger en de UV-index stijgt jaar na jaar. Die zaken hebben effecten op onze gezondheid. Daar ligt onze grootste prioriteit. Maar ook de toename van tropische insecten zoals de tijgermug, overstromingen en pollen krijgen onze aandacht. Het gaat dus erg breed."

“In eerste instantie is de hitte onze prioriteit. Ze is er al en ze zal alleen maar toenemen.”

Ouderen zouden wereldwijd het meest impact ondervinden van de klimaatopwarming. Hoe zit dat precies?

"Het gaat eigenlijk niet zozeer over leeftijd, maar vooral over chronische aandoeningen, zoals hart- en vaatziekten. En die komen nu eenmaal vaker voor bij oudere generaties. Bovendien zweten ouderen minder en hun thermoregulatie (je lichaam regelt je lichaamstemperatuur, red.) gaat wat

moeilijker. Die zaken zorgen ervoor dat je lichaam minder snel afkoelt en dat je dus meer kwetsbaar bent voor hitte. En de voorgestelde maatregelen hebben ook een positief effect op andere generaties."

“Met de campagne 'Warme dagen, zorg dragen', richten we ons vooral op ouderen zelf en hun omgeving.”

Is dat ook de reden waarom jullie campagne 'Warme dagen, zorg dragen' zich vooral focust op ouderen?

"Klopt. Dat is één van onze manieren om mensen bewust te maken van het effect van hitte op je lichaam. We richten ons met die campagne vooral op ouderen zelf en hun omgeving. We geven daarmee vooral tips, zoals binnen blijven en veel water drinken. Maar we vragen de omgeving ook om een sociaal vangnet te bieden en mensen met een zekere kwetsbaarheid die thuis wonen te bezoeken."

"Bovendien hebben we een zeer uitgebreide mailinglijst met onder andere medewerkers van woonzorgcentra, assistentiewoningen en ouderenverenigingen. Wanneer er opnieuw een warme periode aankomt, verwittigen we hen. We vragen medewerkers waakzaam te zijn en geven ook hen tips over wat je kan doen om ervoor te zorgen dat ouderen niet te veel worden blootgesteld aan die warmte."

"We werken dus vooral preventief. Het curatieve of het 'genezen' van mensen, dat is niet onze bevoegdheid. Het is een federale materie. Maar uiteraard werken wij nauw samen met federale collega's. Niet alleen om ervoor

te zorgen dat we geen identieke zaken uitwerken zonder het van elkaar te weten, maar ook omdat zij bijvoorbeeld zeer interessante data voor ons hebben.”

Hoe vul je concreet jouw rol als klimaatarts in?

“Ik probeer vooral mensen samen te krijgen zodat we vanuit één visie kunnen werken en die visie kunnen vertalen naar het lokale niveau. Want er zijn heel veel mensen en organisaties bezig met de gezondheidseffecten van klimaatverandering. De valkuil daarbij? Dat we allemaal naast elkaar gaan werken en er zaken tussen de mazen van het net vallen. Vanuit mijn medische blik probeer ik de neuzen in dezelfde richting te krijgen.”

“Middenveldorganisaties, zoals bijvoorbeeld koepels van woonzorgcentra, eerstelijnszones en de Gezondheidsmakers (de vroegere Logo's, red.), zijn daarbij een zeer belangrijke schakel. Via hen krijgen we signalen door of kunnen we onze eigen informatie tot bij lokale spelers en besturen krijgen. En we hebben een 'Vlaamse werkgroep klimaat en gezondheid', daar zitten heel wat stakeholders in. Zij zijn voor ons de thermometer die aanvoelt wat er speelt bij ouderen.”

“Er zijn heel veel mensen en organisaties bezig met de gezondheidseffecten van klimaatverandering. De valkuil daarbij? Dat we allemaal naast elkaar gaan werken.”

“We schrijven op basis van al die signalen beleidsadviezen uit en op basis van gezondheidsdoelstellingen vertalen we dat naar een nieuw beleid. Door dat samen met partners te doen, creëren we bovendien draagvlak.

We doen ook zelf onderzoek, bijvoorbeeld als blijkt dat we te weinig informatie hebben over een bepaald thema. Ons uitgangspunt is daar klimaatadaptatie, dat wil zeggen dat we ons aanpassen aan de gevolgen van de klimaatopwarming die er nu al zijn. De opwarming van de aarde tegengaan, wat we klimaatmitigatie noemen, maakt geen deel uit van ons takenpakket.”

Kan je via een voorbeeld vertellen hoe jullie een lokaal bestuur bereiken?

“Wanneer er een vermoeden is van een tijgermug in een gemeente, kan je dat via een platform van Sciensano doorgeven. Op die manier zijn wij daarvan op de hoogte, kunnen we dat nagaan en eventueel maatregelen afkondigen. Wij adviseren het lokaal bestuur daarin en bezorgen hen een uitgebreid informatiepakket. Zij kunnen dat dan verder verspreiden onder de inwoners van die gemeente.”

Werk je ook nauw samen met andere beleidsdomeinen, zoals met de departementen Omgeving en Wonen?

“Natuurlijk hebben we daar contacten en trachten we inclusief en over domeinen heen te werken, maar voor ons staat gezondheid centraal. Wij kijken naar het klimaat en zoeken welk gezondheidsbeleid we daar tegenover kunnen stellen.”

“Ik kan me helaas niet bezighouden met het woonpatrimonium in Vlaanderen of het ontharden van steden en gemeenten, daar krijgen wij ook geen middelen voor. Maar ik ga het uiteraard wel heel hard promoten en ondersteunen, want op dit moment zijn onze woningen niet voldoende geïsoleerd en is er in Vlaanderen te weinig groenblauwe ruimte, zoals water, planten en bomen. Wij informeren die andere departementen hoe wij daarnaar kijken en wat voor ons belangrijk is, maar we kunnen daar geen regels rond opleggen. Zo publiceerden we recent nog een rapport over het effect van groen-blauwe ruimte op de mentale

gezondheid van Vlamingen. We bezorgen dat, maar het is aan hen om daarmee aan de slag te gaan.”

Klimaatuitdagingen stoppen niet aan de grens van een land. Werk je ook op internationaal samen met artsen en beleidsmakers?

“Samenwerkingen met andere regio's zijn superbelangrijk. Zij hebben vaak dezelfde uitdagingen of worden geconfronteerd met zaken waar wij misschien ook voor staan. Het is dus erg interessant om te kijken hoe zij dat hebben aangepakt en wat we ervan kunnen leren. Er zijn bijvoorbeeld landen die koelruimtes voor kwetsbare groepen installeren. Een Amerikaans idee dat ondertussen al ingang vond in Nederland.”

“Ik wil nog meer inzetten op het stroomlijnen van alle diverse niveaus en departementen die met klimaatuitdagingen te maken krijgen.”

Welke acties wil je het in de nabije toekomst nog ondernemen?

“We werken momenteel aan een onderzoek over het effect van de klimaatverandering op pollen. Mensen die ooit astmatische klachten hadden, zullen door de klimaatverandering wellicht in de toekomst meer last hebben. Die studie zal eind dit jaar afgerond zijn en dan kunnen we op basis van de resultaten kijken hoe we ons beleid daarop afstemmen.”

“Daarnaast wil ik nog meer inzetten op het stroomlijnen van alle diverse niveaus en departementen die met klimaatuitdagingen te maken krijgen. Een grote uitdaging waar ik me graag voor engageer.”

Meer info

Surf naar www.warmedagen.be.

Steeds vaker sterven mensen door hitte

Een team van 11 Europese klimaatwetenschappers berekende in september nog dat de voorbije zomer naar schatting minstens 24.400 Europese hittedoden veroorzaakte. 16.500 van die mensen, of 7 op de 10, zouden niet overleden zijn zonder de klimaatopwarming. In 2024 werden er 854 steden onderzocht. In Brussel zouden er 84 zogenoemde 'hittedoden' gevallen zijn, waarvan 50 door temperaturen die zonder de klimaatverandering nooit gehaald zouden zijn. Ook Vlaamse steden zoals Antwerpen, Gent, Brugge, Leuven, Kortrijk en Oostende werden onderzocht. In totaal gaat het in België om 269 doden, waarvan 154 door de klimaatverandering.

Heel vaak zijn dat ouderen. 85% van de hittedoden is ouder dan 65 jaar, en 41% ouder dan 85 jaar. Vaak mensen die in een woonzorgcentrum wonen en die door andere gezondheidsproblemen voorbij hun grenzen geduwd worden. Dat is ook de reden waarom veel mensen die sterven door hitte, niet in de statistieken belanden. De doodsoorzaak wordt toegeschreven aan die andere gezondheidsproblemen.

De onderzoekers stellen dat waarschuwingssystemen en communicatiecampagnes, waarover ook onze klimaatarts vertelde, al heel veel kunnen opvangen. Maar volgens de wetenschappers zijn het ambitieuze klimaatplannen, de afbouw van fossiele brandstoffen en ontharding die écht het verschil zullen maken.

Gezondheidseffecten van de hitte kunnen niet los gezien worden van beleidsdomeinen zoals wonen en omgeving. De Vlaamse Ouderenraad adviseert dat onze beleidsmakers over domeinen heen de krachten bundelen om de klimaatopwarming aan te pakken.

Meer weten over dit onderzoek?

Scan de QR-code.

De foute rekensom

Waarom ouderen geen last zijn, maar een troef

Tekst: Guido Cuyvers

Ouderen zouden onze economie uithollen, de zorg overspoelen en vooral geld kosten. Dat beeld is niet alleen fout, het is ook kortzichtig, want het miskent de enorme waarde die deze generatie toevoegt aan onze samenleving. Dat schrijft **Guido Cuyvers**, onafhankelijk deskundige bij de Vlaamse Ouderenraad en maatschappelijk geëngageerde expert en auteur.

Eerlijk debat

Ouderen worden in het publieke debat vaak neergezet als een economische last. In discussies over vergrijzing, pensioenen en gezondheidszorg duikt telkens hetzelfde beeld op: een groeiende groep zorgbehoevenden die druk zet op een krimpende werkende bevolking. Dat beeld is hardnekkig, maar vooral fout.

Het idee dat ouderen per definitie kwetsbaar en zorgafhankelijk zijn, klopt niet met de werkelijkheid. Veel ouderen blijven juist actief, zelfstandig en maatschappelijk betrokken. Ze doen vrijwilligerswerk, zorgen voor kleinkinderen of ondersteunen anderen in hun omgeving.

Het stereotype van de passieve oudere doet hen onrecht en voedt onterechte angstbeelden over 'onbetaalbare ouderdom'.

Ook het idee dat ouderen na hun pensioen geen waarde meer hebben, is misleidend. Hun kennis, levenservaring en inzet blijven van grote betekenis voor de samenleving.

Ouderen kosten de samenleving geld, net als elke andere bevolkingsgroep. Maar wie alleen naar de uitgaven kijkt, mist het volledige plaatje.

“Een eerlijk debat over vergrijzing moet oog hebben voor de vaak onzichtbare bijdragen van ouderen aan onze samenleving.”

De pensioenen vertegenwoordigen ongeveer 11,2 procent van het Belgische bbp, oftewel zo'n 60 miljard euro per jaar. Ook de zorgkosten nemen toe met de leeftijd. Ouderen maken 22 procent van de bevolking uit, maar zijn verantwoordelijk voor meer dan de helft van de jaarlijkse zorguitgaven, goed voor zo'n 25 à 30 miljard euro.

Tel je daar de pensioenen bij, dan kom je aan een totaalplaatje van zo'n 90 miljard euro.

Dat zijn stevige cijfers, maar ze vertellen niet het hele verhaal. Een eerlijk debat over vergrijzing moet ook oog hebben voor de vaak onzichtbare bijdragen van ouderen aan onze samenleving – economisch, sociaal én cultureel.

Economische bijdrage

Uit tal van indicatoren blijkt dat zestigplussers aanzienlijke bijdragen leveren aan de economische groei, tewerkstelling en innovatie.

Zilver economie

De zogenaamde zilver economie – alle economische activiteiten gericht op de oudere bevolking – is veel meer dan enkel zorg en medische ondersteuning. Van aangepaste woningen en mobiliteit tot gespecialiseerde reizen en vrijetijdsbesteding. Bedrijven die inspelen op deze groeiende doelgroep stimuleren innovatie én creëren banen in uiteenlopende sectoren zoals technologie, welzijn en dienstverlening.

Ouderen zijn niet alleen zorggebruikers, maar ook actieve consumenten, investeerders en ondernemers. Hun uitgaven versterken de omzet van bedrijven, leveren jobs op én vullen de staatskas via btw en belastingen. In België vertegenwoordigde de zilver economie volgens Belfius in 2019 al 109 miljard euro, goed voor 23 procent van het bbp. Tegen 2025 zou dat oplopen tot 27,5 procent.

“ Mits goed benaderd kan de vergrijzing nieuwe economische kansen en welvaart creëren voor iedereen.

Precieze cijfers zijn moeilijk, omdat de zilver economie niet als aparte sector erkend wordt in officiële statistieken. Toch is haar maatschappelijke en economische impact onmiskenbaar. Ze verbetert levenskwaliteit, bevordert zelfstandigheid en vermindert eenzaamheid.

De zilver economie laat zien dat vergrijzing, mits goed benaderd, ook nieuwe economische kansen en welvaart kan creëren voor iedereen.

Arbeidsdeelname

Steeds meer zestigplussers blijven actief op de arbeidsmarkt. Voor 2024 wordt het aantal werkende 60-plussers in België geschat op zo'n 530.000, oftewel 10 procent van alle werkenden. In de groep van 60-64 jaar gaat het om ruim 208.000 loontrekkenden, en zelfs bij de 65-plussers blijven nog meer dan 44.000 mensen aan het werk.

Actieve ouderen betalen belastingen op hun loon en dragen 13,07 procent sociale bijdragen af. Naar schatting bedraagt de belastingopbrengst van deze leeftijdsgroep zo'n 14,2 miljard euro.

“ Een haalbare eindeloopbaan voor 60-plussers 'levert meer op' dan mensen blind langer te laten werken.

De toename van de 60-plussers op de arbeidsmarkt gebeurt helaas op een geforceerde wijze. Ze is het gevolg van het verhogen van de pensioenleeftijd en het activeringsbeleid van de overheid. Daarbij wordt geen rekening gehouden met de werkbaarheid van de jobs op die leeftijd. Tezelfdertijd heeft men heel wat landingsbanen afgeschaft of uitgehold.

Het gevolg is een toenemend aantal langdurig zieken in die leeftijdscategorie, wat dan weer veel geld kost. Indien de overheid een eindeloopbaan zou organiseren die wel degelijk rekening houdt met wat haalbaar is voor 60-plussers, dan zouden er wellicht heel wat meer mensen bereid zijn om langer te werken en zou de 'opbrengst' groter zijn dan nu het geval is.

Een haalbare eindeloopbaan voor 60-plussers levert met andere woorden meer op dan mensen blind langer te laten werken.

Seniorpreneurschap

Ondernemen stopt niet bij pensioen. In België groeit het aantal zogeheten seniorpreneurs – 60-plussers die als zelfstandige blijven werken of pas na hun loopbaan een eigen zaak starten. Volgens de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van Zelfstandigen (RSVZ) telde ons land eind 2024 maar liefst 156.690 zelfstandigen die actief waren ná de wettelijke pensioenleeftijd van 65 jaar. Dat is een stijging van ruim 6 procent tegenover het jaar voordien.

“Seniorpreneurs bewijzen dat ook na het pensioen ondernemerschap springlevend kan zijn.

Seniorondernemers zijn er in alle sectoren: van consultancy tot horeca, van ambacht tot creatieve beroepen. Ze bouwen voort op ervaring en netwerken die ze in hun carrière hebben opgebouwd. Van de 156.000 seniorondernemers zijn er zo'n 116.000 mannen en 40.000 vrouwen.

Zelfs met een voorzichtige raming van 40.000 euro jaaromzet per persoon, vertegenwoordigt deze groep samen een economische waarde van ruim 6,2 miljard euro. Daarmee bewijzen seniorpreneurs dat ook na het pensioen ondernemerschap springlevend kan zijn – en een serieuze bijdrage levert aan onze economie.

Schenken en erfenissen

Ouderen dragen hun opgebouwde vermogen doorgaans over aan de jongere generaties via erfenissen of schenkingen. Hoewel er geen officiële uitsplitsing is per leeftijd, is het duidelijk dat 60-plussers verantwoordelijk zijn voor het overgrote deel van de jaarlijkse tientallen miljarden euro's aan erfenissen en schenkingen in België.

In 2023 inde Vlaanderen 1,6 miljard euro aan erfbelastingen, afkomstig van 66.356 overlijdens met een belastbaar vermogen van 13,8 miljard euro. Daarnaast bracht het Vlaamse gewest 900 miljoen euro op uit notariële schenkingen, voornamelijk van vastgoed. Voor heel België bedroeg de totale opbrengst uit schenkingen in 2022 zo'n 3,5 miljard euro.

Consumptie

Volgens Statbel spenderen koppels in deze leeftijdsgroep gemiddeld 1.976 euro per jaar aan cultuur en recreatie, en nog eens 1.976 euro aan horeca – samen goed voor bijna 4.000 euro. Bij actieve of vermogende ouderen ligt dit bedrag mogelijk hoger. Alleenstaanden of mensen met een klein pensioen geven doorgaans minder uit.

Ter vergelijking: het gemiddelde Belgische huishouden gaf in 2022 zo'n 5.942 euro uit aan ontspanning en horeca.

“Gezien de relatief lage pensioenen in België zijn er nogal wat ouderen die hun pensioen aanvullen met kleine klusjes in het zwart.

Informele economie

De informele economie voor ouderen verwijst naar economische activiteiten en bijdragen die niet officieel geregistreerd, gemeten of belast worden door de overheid. Het omvat een breed scala aan onbetaalde of 'zwart' uitgevoerde taken en diensten, die echter van enorm maatschappelijk belang zijn.

We bespreken ze hierna. Gezien de relatief lage pensioenen in België zijn er nogal wat ouderen die hun pensioen aanvullen met kleine klusjes in het zwart.

Bijdrage aan welzijn

Naast hun economische en professionele rol leveren ouderen ook een immense bijdrage via onbetaalde zorg en engagement.

Mantelzorg

Volgens een studie van UHasselt vertegenwoordigt mantelzorg in België een jaarlijkse economische waarde van ruim 22 miljard euro. In Vlaanderen gaat het om zo'n 11 miljard. Naar schatting verlenen tussen 1 en 2 miljoen Belgen informele zorg, waarvan 121.000 voltijds in de ouderenzorg.

Die inzet bespaart de overheid miljarden aan formele zorgkosten, maar mantelzorgers draaien vaak zelf op voor directe uitgaven en gederfde inkomsten. De huidige tegemoetkomingen zijn eerder symbolisch dan dekkend, zeker in vergelijking met buurlanden als Nederland of Zweden.

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk is bijzonder populair onder Belgische 60-plussers. Uit onderzoek van de Koning Boudewijnstichting en UGent blijkt dat meer dan 40 procent van de 65- tot 74-jarigen zich engageert. Dat betekent dat zo'n 600.000 ouderen actief zijn in formeel en informeel vrijwilligerswerk.

“De inzet van gepensioneerde mantelzorgers en vrijwilligers bespaart de overheid miljarden.

Ouderen doen vaak meer uren vrijwilligerswerk dan jongere vrijwilligers, en blijven langer actief. Zij besteden gemiddeld vijf en een half uur per week aan hun engagement – goed voor 156 miljoen uur per jaar. Met een geschatte waarde van 35 euro per uur vertegenwoordigt dit meer dan 5,4 miljard euro aan maatschappelijke inzet. Hun motivatie is meestal intrinsiek: ze willen iets betekenen, hun tijd zinvol besteden en sociale contacten onderhouden.

Niet-monetaire bijdragen

De cijfers die we tot nog toe bespreken missen natuurlijk nog de immense niet-monetaire waarde van ouderen. Veel van wat zij te bieden hebben aan de samenleving is niet in euro's uit te drukken, het is onmisbaar sociaal kapitaal. Ze vormen de ruggengraat van families, verenigingen en buurten, en zorgen voor continuïteit, verbondenheid en informele zorg in hun omgeving.

Met hun tijd, ervaring en netwerken bouwen ze mee aan een veerkrachtige samenleving. Hun wijsheid verrijkt het maatschappelijk debat, hun kennis voedt jongere generaties, en hun inzet versterkt het gemeenschapsleven op een manier die zich niet in cijfers laat vatten.

Nieuw verhaal nodig

Hoewel de directe kosten voor pensioenen en zorg hoog zijn, vertellen die cijfers slechts een deel van het verhaal. Ouderen leveren op talloze manieren onmisbare, vaak onzichtbare bijdragen: als mantelzorgers, vrijwilligers, kennisdragers en steunpilaren van sociale samenhang. Hun inzet bespaart de samenleving op termijn zelfs kosten.

“*Het is hoog tijd om afscheid te nemen van achterhaalde stereotypes: ouderen zijn geen last, maar een onmisbare generatie.*”

Het is hoog tijd om afscheid te nemen van achterhaalde stereotypes: ouderen zijn geen last, maar een onmisbare generatie die haar hele leven heeft bijgedragen – en dat nog steeds doet, zij het op een andere, maar minstens zo waardevolle manier.

Dit opiniestuk verscheen eerder op www.dewereldmorgen.be

actueel

Je vaste afspraak met informatie voor en door ouderen

Al meer dan twintig jaar houden we onze lezers viermaal per jaar op de hoogte van de initiatieven van de Vlaamse Ouderenraad, relevant beleidsnieuws, de Ouderenweek en andere campagnes rond ouderen, inspirerende projecten voor en door ouderen, onderzoek en meer.

Neem vandaag nog een abonnement

Laat je gegevens achter op www.vlaamse-ouderenraad.be/informatieblad of bel naar 0471 57 12 68.

Per jaar betaal je slechts 9 euro.

Wie contacteer je met welke vraag?

Heb je als ouderenraad vragen over het groepsabonnement? Wil je bijvoorbeeld een nieuw abonnement toevoegen of wijzigingen aanbrengen aan het huidige groepsabonnement? Neem dan contact op met Karien Delie via karien.delie@vlaamse-ouderenraad.be.

Wil je graag een individueel abonnement of een abonnement voor je gemeentebestuur of bibliotheek afsluiten? Contacteer dan Anneleen Pacquets via anneleen.pacquets@vlaamse-ouderenraad.be.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Marijke Dheedene

REDACTIE
Lien Monteny, Veerle Quiryren

EINDREDACTIE
Veerle Quiryren

INHOUDELIJKE MEDEWERKING
Caroline Beyers, Marijke Dheedene, Karien Delie,
Nadia Denayer, Tina Geens, Lien Monteny,
Veerle Quiryren, Marc Soubry, Ann Vanhoudt

LAY-OUT
Eveline Soors

DRUK
Drukkerij Buroform

**vlaamse
OUDERENRAAD**

Vlaanderen
verbeelding werkt

Vlaamse Ouderenraad vzw
Prinsenstraat 8-10
1000 Brussel

www.vlaamse-ouderenraad.be